

## *Timpul de acum, timpul disprețului generalizat*

Să știi deci, copilul meu iubit, că în aceste vremuri nimeni dintre mireni, nimeni dintre monahi, dintre preoți sau arhierei nu mai cinstește, nu mai iubește, nu se mai teme sau primește pe cineva ca apostol al lui Hristos și ucenic al lui Hristos numai pentru iubirea lui Hristos sau porunca Lui sau bunurile veșnice pe care le va dăruia El lor, ci toți ne disprețuim și defăimăm unii pe alții: monahii învinuiesc pe monahi, preoții pe arhierei, mireni pe toți și unii pe alții, și nimeni nu se mai gândește cum a fost vechea Biserică a lui Dumnezeu. Și așa cum a hotărât Dumnezeu în ea mai întâi Apostoli, în al doilea rând proroci, în al treilea rând învățători, și ceilalți pe care-i enumeră Apostolul [Pavel; cf. *1 Co* 12, 28], tot așa în chip

asemănător e Biserica lui Dumnezeu și astăzi, și de aceea cei care o prezidează trebuie să-i primească pe unii ca apostoli, pe alții proroci și pe alții ca învățători. Dar noi am uitat cu desăvârșire toate acestea și ne trufim unul împotriva altuia, și pe cel care ieri m-a botezat și m-a eliberat de moarte și de stricăciunea sufletului și m-a umplut de harul Duhului Sfânt și m-a dezlegat de păcat și m-a cuminecat cu preacuratul Trup și mântuitorul Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos și m-a făcut fiu al lui Dumnezeu — și ce altceva mai mult le făceau odinioară creștinilor Apostolii? —, pe acesta mâine nu-l mai primesc nici nu-l mai salut, fiindcă socotesc acest lucru o rușine pentru mine, nici nu vreau să ies în întâmpinarea lui când vine la mine și să-l cinstesc și să-l primesc cu toată deferența; ci spun slujitorului meu cu iritare: „Ce mai vrea? Dă-i răspuns că stăpânul are de lucru și nu poate să-l primească”; și nu mai spun altele încă și mai rele decât acestea și mai de necinste pe care aceștia le fac nu numai monahilor, dar și preoților și chiar celor ce-i mărturisesc și-și închină acestora sufletele lor. Chiar și pe cel pe care azi și l-a ales să aibă părinte duhovnicesc și învățător prin mărturisire, nu după puțin timp, ci chiar în același timp când spune că e fiul său duhovnicesc, se și trufește față de părintele său duhovnicesc și în loc să fie fiul său duhovnicesc și ucenicul său, devine el părinte duhovnicesc și învățător al lui și-l contrazice și-l nescotește, dacă se întâmplă să-i spună ceva ce nu e după voia lui; și cu trecerea timpului, unul ca acesta nici nu mai știe că are părinte duhovnicesc sau învățător. Și dacă duhovnicul nu se duce la el și nu-i face voile lui, nici nu consimte la cele pe care le vrea sau, mai bine zis, dacă nu cade la învoială să piară împreună cu el, atunci îl lasă și caută pe altul care să-l urmeze în voile lui trupești.

Astfel, toată lumea e plină acum de o astfel de rătăcire și de un asemenea rău, și călcarea și disprețuirea unei singure porunci a răsturnat toată Biserica lui Dumnezeu; fiindcă Biserica a ajuns la o asemenea neorânduială și tulburare, că aproape nu se mai vede deloc structura ei nici nu se mai recunoaște în noi drept o alcătuire a Trupului Stăpânului, ci e ca și cum n-am avea drept Cap al nostru pe Hristos nici n-am fi legați și lipiți unii de alții de Duhul de viață făcător, nici nu mai acceptăm să ne lăsăm zidiți fiecare în cinul lui de către Întâiul Arhitect al Bisericii. Drept pentru care suntem risipiți ca o materie neînsuflețită, atât de mult ne-am făcut robi voilor noastre și suntem stăpâniți de poftele plăcerilor și am fost amăgiți și risipiți de ele; ura și mândria pe care le avem ne-au separat și rupt unii de alții și am pierdut semnul distinctiv al credinței noastre, adică iubirea despre care Domnul a zis: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenici ai Mei, de veți avea iubire unii față de alții” [In 13, 35]; căci atunci când o pierdem, în zadar ne mai numim creștini.

*Cauza confuziei: necinstirea părinților duhovnicești*

De aceea, spune-mi — rogu-te! —, atunci când nu-i iubim pe părinții noștri duhovnicești care ne-au dat atât de mari lucruri bune, prin care Dumnezeu ne face fii ai Lui după har, moștenitori ai slavei Lui și copărtași ai tuturor celor de care am vorbit; dacă, spun, nu-i iubim nici nu-i cinstim și slăvim cum se cuvine și cum trebuie să fie cinstit un om al lui Dumnezeu trimis la noi de El, cine ne va încredința că avem iubire desăvârșită față de semenii și ceilalți frați ai noștri? Și, afară de aceasta, dacă pe cei pe care-i avem mijlocitori și rugători la Dumnezeu, care au primit putere de la Dumnezeu să ne dea iertarea păcatelor și să ne facă prieteni cu El, dacă pe aceștia nu-i primim cu toată certitudinea și credința ca pe niște sfinți, ci-i socotim ca niște păcătoși, cum mai nădăjduim că ni se va da iertarea desăvârșită a păcatelor noastre? Căci zice Domnul: „Fie ție după credința ta” [Mt 9, 29]. Și cu siguranță după măsura credinței tale și precum crezi în ei, așa vei primi și iertarea păcatelor tale. Și dacă e adevărat cuvântul Domnului care spune: „Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește și

cine vă nesocotește pe voi pe Mine Mă nesocotește” [Mt 10, 40; Lc 10, 16], mă mir atunci — cum spuneam mai sus —, de cei care nu-și pun în mintea lor că noi se cade nu numai să-i iubim pe toți oamenii, și mai cu seamă pe frații noștri după duh, dar și pe unul din bărbații duhovnicești de acum se cade să-l primim ca pe un apostol al lui Hristos ca să primim prin el pe Hristos și se cade să facem toate cuvintele lui ca și cum ar ieși din gura lui Hristos, cum oare atunci — zic — sau în ce alt chip vor putea credincioșii să-L vadă pe Hristos sau să-L dobândească în ei înșiși? Căci cei mai mulți dintre noi nu-l cunoaștem pe preotul care ne-a botezat și dacă l-am cunoaște l-am trece cu vederea și l-am disprețui, precum spuneam; iar unii dintre noi nu știm nici măcar dacă am fost botezați, iar dacă nu o știm, cum anume sau din ce cauză am putea avea credință? Sau cum să socotim că suntem botezați? Nu pot să înțeleg. Părinte duhovnicesc n-am cunoscut și dacă l-am cunoscut nu l-am cinstit deloc ca pe un părinte. Învățător care să ne învețe evlavia n-am dobândit, și chiar dacă am vrea să dobândim, n-am face ceea ce el ne-ar învăța. Ce să mai spun nu știu. Fiindcă nu găsesc de unde anume sau de la care realizare a virtuții să vă numesc creștini. Om nenorocit și ticălos! Pentru ce nu-l cinstești pe părintele tău duhovnicesc ca pe un apostol al lui Hristos? „Fiindcă — spune el — nu-l văd să păzească poruncile lui Dumnezeu de aceea nu-l cinstesc.” Asta e un pretext zadarnic. Fiindcă — spune-mi! — le păzești tu oare mai bine decât acela și de aceea îl disprețuiești și-l judeci? Și chiar dacă ai păzi toate poruncile, nici așa nu s-ar fi convenit să-l judeci nici să-i întorci spatele sau să-l defaimi și învinuiești pentru nepăsarea lui, ci s-ar fi convenit mai degrabă să-l cinstești pentru lucrurile bune pe care ți le-a dat Dumnezeu prin el și să-l faci părtaș la cele trupești și să-l răsplătești pe cât poți pentru cele bune pe care ți le-a dăruit, ca nu numai să păzești cele ce ți-au fost dăruite de Dumnezeu prin el, dar și să le înmulțești prin asemenea fapte. Acum însă, prin necredința, nerecunoștința și nesocotirea pe care le arăți față de părintele tău duhovnicesc și învățătorul tău, nu numai că ai pierdut ce ai primit, dar ai șters din tine însuși și însuși faptul că ești creștin și ai păgubit pe Hristos.

### *Pilda solului împăratului*

Dacă un împărat pământesc a trimis la tine pe unul din robii lui mai mici purtând haine sărăcicioase și vechi și fără să călărească pe un cal sau asin, dar care are numai o scrisoare, un hrisov împărătesc semnat de însăși mâna împăratului, iar prin această scrisoare împăratul te proclamă fratele lui bun și prieten și-ți făgăduiește ca după puțin timp să te așeze împreună cu el pe tronul împărăției lui, să-ți încununeze capul cu coroană împărătească și să te îmbrace cu haină împărătească, spune-mi ce-i vei face acestuia? Oare-l vei primi și cinsti ca pe un rob al împăratului din pricina marilor făgăduințe împăratești și strălucirii slavei pe care urmează să o primești, te vei bucura împreună cu el și-i vei face bine, după putință, și-i vei făgădui că îi vei face bine și după aceea? Sau îl vei disprețui și trimite înapoi și-l vei necinsti pentru că e îmbrăcat în haine sărăcicioase și a venit pe jos? Iar dacă află împăratul că l-ai disprețuit în acest chip, oare te va lăuda pentru aceasta sau te va mustra și judeca? Dacă ai fi tu însuși împăratul acela, oare nu vei socoti că acel dispreț făcut robului tău e insultarea și necinstirea ta? Oare nu vei socoti ocara lui drept ocara ta? Și într-adevăr, așa este. Căci te vei mânia pe el ca și cum te-a disprețuit pe tine însuși că ai un asemenea rob; și-i vei spune așa: „Cine l-a făcut pe acela judecător peste robii mei? Căci n-a învinuit pe robul meu că din nepăsarea lui poartă haine atât de sărăcicioase și zdrențăroase, ci mă învinuiește pe mine că sunt nemilostiv și suport să-i văd pe robii mei îmbrăcați în astfel de haine vechi”, și așa, din pricina acestei necinstiri pe care a făcut-o robului tău, îți va părea rău de cele ce ai făgăduit să i le faci. Și cu siguranță nu vei mai voi să-l primești când va veni la tine. Fiindcă ți-a răpit judecata ta, și el, care n-avea îngăduința să-i judece, a judecat pe robii tăi.

### *Îndemn*

Acestea toate gândindu-le în tine însuși, iubitul meu copil duhovnicesc, învățând care e rânduiala desăvârșită a lucrurilor, luptă-te, pe cât poți, să te faci creștin nu numai cu cuvântul, dar mai ales cu fapta. Câștigă-ți un părinte duhovnicesc, câștigă-ți un învățător, un mijlocitor la Dumnezeu; lipește-te de el

cu iubire, cu credință, cu frică și cu dor, ca să fii împreună cu Hristos Însuși, ca să te învrednicești să te unești prin El cu Însuși Hristos și să te faci copărtaș și comoștenitor al slavei și împărăției Sale veșnice și să-L lauzi și slăvești împreună cu Părintele Lui și cu Preasfântul Duh în vecii vecilor. Amin.

[Imnul 58]

*Invocarea lui Hristos*

Hristoase, dă-mi cuvinte de înțelepciune, cuvinte ale unei cunoașteri și înțelegeri dumnezeiești [1 Co 12, 8]! Căci Tu știi neputința cuvântului meu nepărtaș de învățătura cea din afară [profană]; Tu știi că numai pe Tine Te am viață, cuvânt, cunoștință și înțelepciune, Dumnezeu mântuitor și ocrotitor în viață și răsuflare a smeritului meu suflet, eu cel străin și umil în cuvinte. Tu ești nădejdea mea [Ps 21, 9], Tu ești ajutorul meu [Ps 88, 19], Tu acoperământul meu [Ps 120, 5], Tu refugiul meu [Ps 90, 2], Tu lauda [Dt 10, 21], bogăția și slava mea [Pr 22, 4]. Tu, Cuvinte, ai vrut după milostivirea Ta să mă iei din lume pe mine cel străin, nevrednic, umil și mai rău decât tot omul, decât animalul necuvântător, și de aceea îndrăznind în mila Ta, Te rog, Îți spun și cad la Tine: Dă-mi cuvânt drept, dă-mi tărie, dă-mi putere să grăiesc tuturor celor închinați Ție și care slujesc Ție, Împărate a toate; să grăiesc inițiaților, stăpânilor și slugilor, cărora li se pare că Te văd și-Ți slujesc cu adevărat ca unui Stăpân.

Voi toți, oameni, împărați și puternici, preoți și episcopi, monahi și căsătoriți, nu socotiți un lucru nevrednic să auziți glasul și cuvintele mele, ale unui om umil. Ci deschideți-mi urechile inimii, ascultați și înțelegeți ce spune Dumnezeu a toate și mai înainte de toți vecii, Cel Neapropiat, Cel Singur Atotțiitor, în a Cărui mână e suflarea tuturor celor ce sunt [Dn 5, 23]!

*Către împărați*

— Împăraților! Bine faceți ducând războaie cu neamurile păgâne, dacă nu faceți voi înșivă faptele, obiceiurile, voile și socotințele neamurilor păgâne și nu Mă tăgăduiți prin multele